

صدور فرمان مشروطیت (1285ش)

با به سلطنت رسیدن مظفرالدین شاه، فساد در دربار و فقر و بی‌عدالتی در جامعه بیداد می‌کرد. در ابتدا کلید حرکت انقلاب مشروطه از اهانت به روحانیان شروع شد.

با به سلطنت رسیدن مظفرالدین شاه، فساد در دربار و فقر و بی‌عدالتی در جامعه بیداد می‌کرد. در ابتدا کلید حرکت انقلاب مشروطه از اهانت به روحانیان شروع شد. از آن طرف، به دلیل اهانت کارگران بانک روس به قبرستان مسلمانان و اجساد مردگان، مردم به ساختمان در حال احداث بانک روس حمله کردند و آن را ویران ساختند. از سویی جنگ روس و ژاپن باعث شد قیمت قند بالا رود و به این بهانه دولت، دو تن از تجار و از مهم‌ترین بازاریان تهران را به چوب بست. بازار تعطیل شد و مردم و روحانیون جمع شدند و به مسجد آمدند و مساجد به عنوان مهم‌ترین پایگاه‌های انقلابی وارد عمل شدند. در نهایت و پس از طی حوادث فراوان، حرکت مردم با ارشادات و رهبری روحانیت آغاز گردید و برای رسیدن به خواسته‌های خویش که یکی از آنها تأسیس عدالتخانه بود، ادامه مسیر دادند و در این راه، تحصن علما و مردم در صحن حرم حضرت عبدالعظیم در ری و سپس مهاجرت به قم باعث عقب نشینی دستگاه استبداد شد. نهضت به شیراز و تبریز و اصفهان نیز بسط یافت و مظفرالدین شاه که از هیجان مردم به وحشت افتاده و احساس خطر کرده بود، خواهی نخواهی در 14 جمادی الآخر سال 1324 ه.ق. به صدور فرمان مشروطیت و تأسیس مجلس شورای ملی مرکب از برگزیدگان ملت تن داد. با اعطای مشروطیت تحصن روحانیونی که خاک ایران را ترک کرده بودند با استقبال باشکوهی به پایان رسید. هر چند در این میان، عده‌ای آگاهانه و ناآگاهانه با پناه گرفتن در سفارت انگلیس، برای استمرار سلطه غرب در ایران، شرط تحقق نظام مشروطه را به کارگیری قوانین و ارزشهای غربی و آموزه‌ها و دستاوردهای رنسانس اعلام کردند و بر آن پای فشردند. به طوری که حاضر نشدند احکام حیات بخش اسلام و آموزه‌های پیامبر اسلام (ص) و ارزشهای حکومت علوی، معیار و شرط مشروطه باشد. این مبارزه در مرحله بعد منجر به ایجاد نظام مشروطه و تأسیس مجلس شورای ملی گردید و به حکومت استبداد پایان داد. مجلس یکم در 18 شعبان 1324 ه.ق. با حضور شاه در کاخ گلستان گشایش یافت و در آخرین روزهای زندگی مظفرالدین شاه (14 ذی‌قعدة 1324 ه.ق.) پنجاه و یک اصل قانون اساسی به امضای شاه رسید.